

schuwde in *De Oranjekrant* tegen over-optimisme; wellicht uitte hij zich volgens menig lezer al zeer zwartgallig toen hij het 'niet onmogelijk' noemde 'dat de werkelijke bevrijding van ons vaderland nog meerdere maanden op zich laat wachten.'¹ Paul de Groot sloeg in *De Waarheid* de operaties van Amerikanen en Engelsen minder hoog aan ('zij maken geen haast') maar hij dacht wèl dat de nederlagen die Duitsland leed, tot 'de politieke storm in het binnenland van de vijand' zouden leiden, 'en daarop is onze hoop op een spoedig einde van de oorlog gevestigd.'²

★

De Geallieerde landingen in Marokko en Algerië hadden Hitler verrast. Via het *Spiel* dat de Britse *Intelligence* met de *Abwehr* speelde, waren berichten doorgegeven dat de Geallieerden voornemens waren, elders te landen: in Noorwegen of in Noord-Frankrijk. Op Hitler hadden die berichten niet veel indruk gemaakt. Maandenlang had hij het voor uitgesloten gehouden dat Amerika en Engeland die ter zee zulke zware verliezen geleden hadden, er in zouden slagen nu reeds grote landingsconvooiën samen te stellen. Eigenlijk beschouwde Hitler alleen een landing bij het zwakverdedigde Dakar (Frans West-Afrika) als plausibel.

In de nacht van 7 op 8 november vernam hij dat Duitse agenten in Spanje grote Geallieerde transportvloten bij Gibraltar waargenomen hadden. Wat was hun doel? Zijn fantasie sloeg op hol: zelfs een landing in midden-Italië of in Zuid-Frankrijk hield hij nu voor mogelijk. '*Es ist ein Fehler*', riep hij uit, '*dass wir dort unten nichts stehen haben*'³ – maar van fouten repte hij niet toen hij op de 8ste, enkele uren na het bericht der Geallieerde landingen, in München zijn jaarlijkse toespraak hield ter herdenking van de mislukte *Putsch* van '23. Eén zin slechts wijdde hij aan dat grote nieuws: '*Wenn heute Roosevelt seinen Angriff auf Nordafrika ausführt mit der Bemerkung, er müsse es vor Deutschland und Italien schützen, so braucht man über diese verlogene Phrase dieses alten Gangsters kein Wort zu verlieren.*' Duitsland zou doorvechten! '*Das Deutschland von einst hat um drei Viertel 12 die Waffen niedergelegt – ich höre grundsätzlich erst 5 Minuten nach 12 auf.*'⁴

Drie dagen later, op 11 november '42, bezette hij Vichy-Frankrijk.

¹ *De Oranjekrant*, 14 (eind nov. 1942), p. 1.   ² *De Waarheid*, 59 (21 nov. 1942), p. 2.

³ A. Speer: *Erinnerungen* (1969), p. 260.   ⁴ Hitler maakte in die toespraak een belangrijke toespeling op de uitroeiing der Joden; wij komen hier in ons volgende deel op terug.